

onderhoudswijzer

Herstel van houten kozijnen en ramen

Schoonmaken, schilderen en repareren

Houtrot kan voor grote schade zorgen aan kozijnen en ramen. Om dit te voorkomen is het verstandig om het aangetaste hout zo snel mogelijk te herstellen of te vervangen. In deze onderhoudswijzer zetten wij de belangrijkste aandachtspunten voor u op een rij.

Vergunning aanvragen

Voor het toevoegen, wijzigen of vervangen van een venster bij een rijks-, provinciaal of gemeentelijk monument heeft u een vergunning nodig. Deze kunt u aanvragen bij de gemeente.

Oorzaak van houtrot

Houten kozijnen en ramen worden bijna altijd bij de verbindingen aangetast door houtrot. De houtrot ontstaat door indringend water. Denk bijvoorbeeld aan condenswater dat blijft staan op randen tegen het glas, waardoor de roedenkruisen verrotten. Herstellen van het aangetaste hout heeft alleen effect wanneer u ook de oorzaak aanpakt en er voor zorgt dat het nieuwe hout droog blijft.

Preventieve maatregelen

Door preventieve maatregelen te treffen kunt u veel schade voorkomen. Hierbij kunt u denken aan:

- Het voorkomen van inwateringspunten in de beglazing.
- Het herstellen van gebrekkige glasaansluitingen.
- Zorgen voor omtrekspeling (de afstand tussen het draairaam en het kozijn). Een te kleine omtrekspeling kan de oorzaak zijn dat er lang vocht tussen de draaiende delen en het kozijn blijft staan, wat weer tot houtrot kan leiden.
- Het creëren van een waterhol (een gleuf of geultje aan de onderzijde van raamdorpels of waterlijsten) zodat water niet langs muren en kozijnen druipt.
- Het voorkomen van inwaterende houtverbindingen en naden in het houtwerk.

Tijdelijke oplossingen

Om de gevolgen van houtrot op korte termijn tegen te gaan, kunt u kiezen voor tijdelijke oplossingen. De eerste tijdelijke oplossing is het plaatsen van ampullen op zeer kwetsbare plekken in de houtverbindingen.

Ook zijn er vulmiddelen op de markt om ingerot hout op te stoppen. Wij raden alleen vulmiddelen aan op basis van epoxy (Zusex en Componex). Deze zijn overschilderbaar met verf op basis van alkydhars.

Let op: met deze tijdelijke oplossingen lost u het probleem van houtrot niet op. Het is slechts een tijdelijke manier om ergere schade te voorkomen.

Aan de slag met herstelwerk

Bij houtrot in kozijnen en ramen is het niet altijd nodig om het volledige kozijn of raam te vervangen. Herstellen of vervangen van het aangetaste hout is vaak al voldoende om verdere schade te voorkomen. Let daarbij op de volgende zaken:

Partieel herstel

1. Kies zo veel mogelijk voor originele kozijnen en ramen in verband met hun monumentale waarde, ook als dat duurder is.
2. Behoud de oorspronkelijke detaillering in het houtwerk en herstel de oorspronkelijke houtsterkte.
3. Behoud de dragende functie van het kozijn.
4. Let er bij de verbindingen op dat ze absoluut waterdicht zijn.
5. Gebruik bij voorkeur grenen kernhout of vurenhout. Voor onderdorpels kunt u Slavonisch of Frans eiken gebruiken.
6. Vermijd zoveel mogelijk tropisch hardhout.
7. Zorg ervoor dat de hardheid van het hout (jaarringen) en de zaagwijze bij het aanhele van de onderdelen van de stijlen zo veel mogelijk aansluit bij het oorspronkelijke hout.

Hang- en sluitwerk

1. Breng hang- en sluitwerk, zoals scharnieren en gehengen, zo aan dat er bij de bevestigingen geen water in het hout kan dringen. Alle boorgaten moet u met een grondverf voorbehandelen.
2. Voorkom roestvorming door al het hang- en sluitwerk met roestvaste of koperen schroeven vast te zetten.
3. Let bij oude bochtscharnieren op scheurvorming in de deur- en raamstijlen.

Muuraansluitingen

1. Bij het aanbrengen van een nieuw kozijn in een bestaande muuropening is het belangrijk om een loodafdekking aan te brengen op de bovendorpel van het kozijn.
2. Voorkom dat de aansluiting van de stijlen op het muurwerk wordt dichtgekit. Hierdoor kan het aanwezige vocht in het hout niet weg en is er een grote kans op inrotting.

Detailering

1. Waar het mogelijk is, raden we aan om de hoeken van het houtwerk iets af te ronden. De alkydharsverf trekt zich als het ware van de hoeken terug, waardoor er versnelde barstvorming ontstaat in het schilderwerk.
2. Bij naar binnendraaiende ramen moet bij de onderdorpel altijd een zogenaamde 'klik' aanwezig te zijn om lekkages te voorkomen.
3. Zorg voor voldoende afwatering bij onderdorpels en raamhout.
4. Voorkom naden in het houtwerk. Wanneer dat niet mogelijk is, kunt u kiezen voor het uiterst zorgvuldig dichtkitten van de naden met een overschilderbare kit.

Omtrekspeeling

1. Houd bij draaien en schuivende delen zoveel mogelijk speling aan, zodat u opeenhoping van vocht voorkomt.
2. Voor omtrekspeeling raden wij bij staande naden 2 tot 3 millimeter aan. Bij liggende naden 5 tot 8 millimeter.

Heeft u nog vragen over het herstel van houten ramen en kozijnen? Neem contact met ons op via mail (info@monumentenwachtdrenthe.nl) of telefoon (0591 371 652).